

POLÍTICA I RELIGIÓ

EDUARDO DE LA SERNA

Quilmes, Argentina

Una mala o ideològica lectura del text de la “moneda del Cèsar”, conclou que en dir que s’ha de donar al Cèsar allò que és del Cèsar, i a Déu, allò que és de Déu, Jesús estableix clarament que la religió i la política són dos móns separats que no es toquen ni interrelacionen. Si a això hi afegim la dita joànica *el meu regne no és d’aquest món*, semblaria que quedés clar que pretendre parlar de “religió i política” seria un disbarat...

Aquest no és el lloc per comentar aquestes textos que en realitat diuen coses molt diferents d’això que s’afirma; però sí per dir allò que ja afirmava el document de Puebla: *“L’Església (...) sent com el seu deure i dret estar present en aquest camp de la realitat: perquè el cristianisme ha d’evangelitzar la totalitat de l’existència humana, inclosa la dimensió política. Per això crítica, als que tendeixen a reduir l’espai de la fe a la vida personal o familiar, exclouent-ne l’ordre professional, econòmic, social i polític, com si el pecat, l’amor, l’oració i el perdó no hi tinguessin rellevància (515)”*. Fins i tot, encara que des d’una perspectiva més europea, el Papa Benet XVI ha escrit sobre el tema en la seva encíclica *Déu és amor*, en referir-se a la “caritat política”.

D’altra banda, segons com es tracti el tema gairebé semblaria que està dient que “l’Església no ha pas d’intervenir en política, (exceptuant els bisbes, que passen el temps fent política)”, però aquesta raó semblaria suposar que la primera actitud seria crítica de l’*statu quo*, profètica, subversiva, mentre que la segona seria amiga del poder, i fins i tot còmplice. Casos patètics com ara l’actitud militant de les Conferències Episcopals d’Espanya i Itàlia, crítiques fins a la desestabilització dels governs, pels casos de legalització de matrimonis homosexuals, i el seu silenci envers els immediats governs anteriors davant la invasió genocida i la guerra a l’Iraq són prou significatius i greus. Sembla que per alguns és més greu que una parella homosexual visquin junts (cosa que faran igualment sense “demanar permís”) i no que s’envaeixi, torturi i mati un poble pobre per quedar-

se amb el seu petroli...

*Quan els anys 70 es parlava del “renaixement de les utopies” (OA 37), milions de cristians a Amèrica Llatina es van llançar –acompanyats o animats pel Magisteri- al repte de lluitar per una societat fraterna i igualitària. Com a resposta a això, i per anar preparant la inundació neoliberal dels 90, els 80 van banyar els nostres països de sang dictatorial. Mentre aquests cristians eren perseguits, torturats o fets desaparèixer, per imposar models econòmics afins a les polítiques del Nord, la mateixa jerarquia que els havia animat a participar, va callar, va negociar amb les dictadures, va beneir les seves armes, de la mateixa manera que una dècada més tard beneiria els bancs i finances de Mammon.

Personalment tinc molts d’amics sobrevivents del genocidi argentí, militants cristians disposats a donar la vida per la utopia de Jesús –el Regne de Déu- els anys 70 i militantment ateu o agnòstics ara; “gràcies”, fonamentalment, a l’(anti) testimoni evangèlic de les jerarquies...

Realment, veient les actituds d’ahir i d’avui, molts es sentiran desanimats envers la participació o el compromís polític. Però per altra banda, és cert que tant la complicitat, com l’apatia, són absolutament funcionals al poder de torn. Així queda garantit que res canvia.

Cap a pitjor, la crisi postmoderna “dels relats” i el realçament “dels fragments”, convida a pensar que no es pot canviar la situació fonamental, ja que –com a molt- es pot esperar que canviïn ben petites coses, com ara microemprenedors o microcrèdits... Res que pretengui modificar el fons de la situació.

Això no obstant, la fascinant crisi d’època que vivim ens convida i repta. Els seguidors del Nazarè, ens quedarem apàtics i immòbils esperant que la novetat que se’ns acosta “sigui el que sigui”?, o ens abocarem a sembrar la utopia-regne amb l’esperança de posar la llavor d’un demà més fratern, més just, més solidari? És veritat que hi ha dotzenes de sembres diferents, però ens quedarem plorant per la llet

vessada?, o cercarem obstinadament la manera de sembrar valors i signes del regne? La mare terra, el poble, fecundarà allò sembrat, però, què es podrà collir si no sembrem? Personalment, em resulta propi de mirades molt miops l'actitud de molts jerarques eclesiàstics que pretenen que tot continuï com va ser fa molt de temps, quan es consultava els bisbes per tot, i ells podien vetar o proposar lleis o projectes (per això molts es van moure com "peixos dins l'aigua" en dictadures i feixismes).

Crec que units amb tants milers de creients o no, de diferents confessions, cristianes o no, que estan decidits que hi hagi pau, justícia, igualtat, fraternitat, les hauríem de sembrar tossudament, per tal que una mica, o molt d'això emergeixi en el demà que s'acosta.

Quan escolto alguns "eclesiàstics" parlar del divorci, de la moral, o de certs aparents principis, em sembla com veïes algú a qui se li ensorra tota la casa i continua amb un quadre a la mà preguntant-se on el penjarà. Sembla molt més sensat ocupar-se de sembrar allò fonamental i fundacional, per tal que el poble amb el temps es vagi fent la seva pròpia síntesi. Serà confiar en la vitalitat d'allò que s'ha sembrat, o –si es vol més teològic– confiar en la força de l'Esperit Sant: "Déu dona el creixement". Així la construcció apareixerà damunt dels fonaments que s'hagin edificat. Després serà temps d'eventuals quadres...

És possible que molts pensin en la dificultat, o en la desproporció davant la magnitud de les poderoses forces de l'antiregne. És possible que molts pensin que no canviarà res. És possible que molts pensin que és impossible o que no té sentit... Hi ha paràboles del regne que ens conviden a pensar d'una altra manera: la desproporció del gra de mostassa o el llevat, el convit a la creativitat per ser més murrís que "els fills d'aquest món", la convicció que malgrat que la xarxa reculli tota mena de peixos, els que no serveixen es tornen a llençar a mar, o que cremarem el jull quan el reconeguem pels seus fruits, i sobretot la confiança en l'Esperit "que bufa allà on vol" i que no és la mort, sinó la vida, la que té la darrera paraula de la història.

És cert que molts somiaríen amb una "política cristiana", on "l'Església" avalí ministres, o lleis, o en veti d'altres per "no cristianes". En la societat plural no ens estem pas referint a aquesta mena de política.

Sabem que no estem pas sols en aquest món, i no pretenem que els nostres somnis i utopies s'escollin i acceptin "pel sol fet de ser cristians", sinó perquè són integradors, fraterns, justos... No pas pel "cartell", sinó per la justícia. En realitat, molts estem cansats de "projectes cristians" que són "beneïts" per genocides, explotadors i injustos.

Personalment vull deixar clar que sóc completament ateu del Déu de Videla, o de Pinochet (o de Bush); crec en el Déu dels pobres, crec en el Déu de la Vida. De l'Alliberament. Fins i tot ens alegraria que aquests es sentissin exclosos –si no canvien de vida– d'un projecte en el qual hi càpiguen molts de móns, on els pobres estiguin en el centre, on la justícia i la vida siguin les "mestresses de la casa". "Estic cansat que els intel·ligents em robin", vaig sentir-li a dir un cop a un borratxo. La mare de Jesús va festejar que Déu "enderroca del tron els poderosos i eleva els humils", "els pobres els omple de béns i els rics els acomiada amb les mans buides". Creiem, fins i tot que aquests projectes són més "cristians" (amb aquell "cristianisme anònim" del qual parlava K. Rahner) que molts projectes "batejats" i "beneïts" episcopalment.

Per això, amb els que volen la justícia, els que treballen per la vida, els constructors de pau, penso que podem lluitar per un món nou. No és pas un "món cristià" o "de cristiandat" el que somiem, sinó un món d'acord amb aquell somni de Jesús, el Regne, un món de germanes i germans, un món "on càpiguen tots els móns".

Somiem, sí, amb la recerca d'una política entre tots, en la qual sense excomunionis mútues, (siguin en nom del "secularisme" o del "cristianisme") es dialogui, es proposin somnis i projectes, i es cerqui allò que sigui millor per a tothom, principalment per als pobres i les víctimes d'aquesta societat que es vantava "d'occidental i cristiana", i en nom d'això va torturar, segrestar, fer desaparèixer, matar i sotmetre a la pobresa la immensa majoria de la població. Sí a una política en la qual els cristians apareguin fermament compromesos amb les Causes de la justícia, els Drets Humans, la vida, la pau i les utopies d'un món de germans, sense opressors ni oprimits, sense amos ni esclaus.

Perquè no creiem que Jesús morís en va.